

Delrapport från Amnesty svenska sektionens interndemokratiutredning

Innehåll

Delrapport från Amnesty svenska sektionens interndemokratiutredning.....	1
Innehåll.....	1
1. Inledning.....	2
1.1 Om detta dokument.....	2
1.2 Om uppdraget.....	2
2. Utgångspunkter för utredningen.....	3
2.1 Bakgrund till utredningen.....	3
2.2 Den demokratiska organisationsformen.....	3
2.3 Internationella diskussioner och beslut.....	3
2.4 Ny teknik och nya möjligheter.....	4
3. Omvärldsanalys och benchmarking från andra organisationer.....	4
3.1 Amnesty International – andra sektioner.....	4
3.2 Röda korset.....	5
3.3 Sverok.....	5
3.4 Individuell Människohjälp.....	5
3.5 Sveriges Turistförening (STF).....	6
3.6 Greenpeace.....	6
4. Beskrivning av svenska sektionens organisation.....	6
5. Analys och rekommendationer.....	7
5.1 Distriktens roll och representativitet.....	7
5.2 Den varierande utformningen på grupper och nätverk.....	8
5.3 Årsmötet.....	9
5.4 Gruppröstning.....	10
5.5 Övriga rekommendationer och lösningsförslag.....	11

1. Inledning

1.1 Om detta dokument

Detta dokument är en delrapport från uppdragsgruppen inför styrelsens möte i februari 2012. Det är en första version av den rapport som uppdragsgruppen har för avsikt att presentera på årsmötet i maj 2012. Tanken är att behålla i stort sett samma disposition och upplägg på rapporten, men att komplettera underlaget med resultat från konsultation och medlemsenkät och utifrån detta förhoppningsvis även vidareutveckla analys och rekommendationer

1.2 Om uppdraget

Årsmötet 2011 fattade beslut (§ 47) att tillsätta en uppdragsgrupp som ska utreda demokratin inom svenska Amnesty. Utredningen väntas komma med förslag om hur det demokratiska deltagandet inom sektionen kan utvecklas och stärkas i enlighet med visionen i svenska Amnesty 2016.

Ett flertal frågeställningar finns med i direktivet för uppdraget tillsammans med hänvisningar till tidigare utredningar och övriga relaterade arbeten. Flera av de frågor som lyfts fram är omfattande och i direktivet framgår att denna utredning är att se som ett första steg i en långsiktig process.

Utredningsgruppen har utifrån direktivet och övriga förutsättningar kommit fram till följande arbetsgång och omfattning för uppdraget:

Uppdragets omfattning

Inventering och analys av dagens demokratiska struktur och arenor – utifrån både ett organisatoriskt perspektiv och den enskilde medlemmen – i syfte att få en gemensam bild av hur demokratin i svenska sektionen fungerar, vad som fungerar bra respektive mindre bra.

Omvärldsanalys och trendspaning - i syfte att ta reda på hur några andra organisationer – och andra sektioner inom Amnesty – har valt att organisera sig och anpassa sig efter olika utmaningar.

Framtagning av åtgärdsförslag och rekommendationer för hur den interna demokratiska strukturerna kan förbättras och leda till ökad delaktighet och större insyn.

Arbetsgång

Arbetet i utredningsgruppen har bestått av följande:

- Gemensamma möten i arbetsgruppen.
- Inläsning av relaterade utredningar och dokument.
- Enkät på externa webben av vilka frågor medlemmarna är intresserade att kunna påverka och vilka former de föredrar. (ännu ej slutfört)
- Konsultation inom den aktiva medlemskåren om årsmötet och demokratin i sektionen (ännu ej slutfört)

2. Utgångspunkter för utredningen

Nedanstående utgångspunkter har legat till grund för- och varit vägledande i diskussioner och analys inom arbetsgruppen och för de rekommendationer som finns med i denna rapport.

2.1 Bakgrund till utredningen

Amnestys Svenska sektion har idag en direktdemokratisk struktur och verkar genom sitt årsmöte. Av nästan 91000 medlemmarna, deltar mellan 150 och 250 i besluten på årsmötet. Detta är ett förhållandevis mycket lågt deltagarantal och har gett upphov till interna diskussioner om legitimitet, förankring och trovärdighet som medlemsstyrd organisation.

2.2 Den demokratiska organisationsformen

Amnesty är en medlemsorganisation, demokratiskt uppbyggd runt medlemmarnas engagemang och insatser för mänskliga rättigheter. Det primära målet för organisationen är att detta arbete ska kunna utövas så effektivt som möjligt. Sedan arbetet med att ta fram den internationella strategiska handlingsplanen 2010-2016 har också fokuset på resultatet av vårt arbete för mänskliga rättigheter mer och mer betonats i diskussioner och beslut. Medlemmarna och demokratin är inte självändamål utan en organisationsform vi har valt för att vi är övertygade om att den leder till ett bättre arbete mot våra gemensamma mål om en värld fri från kränkningar av människors rättigheter.

Det finns mycket som talar för en demokratisk organisation:

- Bättre beslut - genom att fler personer är med i diskussioner och bidrar med fler perspektiv kan de beslut som fattas antas bli bättre och mer välgrundade.
- Konstruktiv problemlösning - att fatta beslut på ett demokratiskt sätt är bra för att lösa problem vid oenighet, och minskar känslan av att vara överkörd för den som blir nedröstad.
- Bättre verksamhet, ökade ideella insatser – frivilligt engagemang och ideella insatser är det som i huvudsak driver organisationen framåt. För många ideellt aktiva är möjligheten att kunna påverka förutsättningarna för sitt arbete en viktig drivkraft¹, tillsammans med känslan av att bidra till ett bättre samhälle och det sociala sammanhanget².

En förutsättning är dock att organisationens demokratiska former och struktur inte enbart finns på pappret utan omsätts i praktiken. Utgångspunkt för utredningen har varit hur formerna och demokratin ska kunna engagera fler, vara mer transparent och tillgängligt.

2.3 Internationella diskussioner och beslut

Vår interna demokrati har också tagit stort utrymme i de internationella diskussionerna mellan 2007 och 2011. Den internationella styrelsen tillsatte – efter beslut på rådsrådet - 2007 en kommitté med uppdraget att komma med förslag på hur demokratin i Amnesty kunde förbättras och stärkas. Utredningen resulterade i en rad förslag till årsmötet 2009 – både principiella och strukturella – där man bland annat antog sju principer som ska beaktas inom allt beslutsfattande i organisationen. I diskussioner och beslut om demokrati på rådsrådet 2009 identifierades även andra utmaningar som var mer kopplade till hur Amnesty International styrs (governance). För att jobba vidare med dessa utmaningar och frågeställningar tillsatte den internationella styrelsen en ny uppdragsgrupp som 2009-2011 arbetade fram en rad förslag med det primära syftet att förtydliga – och förbättra – vem som fattar vilka beslut i organisationen. Vi har i uppdragsgruppen beaktat alla relevanta beslut från 2009 och 2011 kring demokrati och "governance". Vi har framför allt haft med oss de sju principerna i våra diskussioner och de återspeglas i våra slutsatser och rekommendationer.

¹ Daniel Pink (2009). Drivkraft - den överraskande sanningen om vad som motiverar oss.

² Lars Svedberg, Johan von Essen och Magnus Jegermalm (2010). Svenskarnas engagemang är större än någonsin: Insatser i och utanför föreningslivet. Ersta Sköndals Högskola.

De sju principerna. (antagna av rådsrådet 2009)

Resultatfokus	Det slutliga och huvudsakliga målet med Amnestys beslutsfattande är att säkerställa maximalt genomslag för mänskliga rättigheter.
Inkluderande	Interna och externa intressenter ska inkluderas på ett meningsfullt sätt i organisationens beslutsfattande.
Mångfald och kön	Alla beslutsfattande strukturer inom Amnesty International måste präglas av mångfald och könssensitivitet.
Kvalitativt deltagande	Kulturen för diskussioner och beslutsfattande i Amnesty ska präglas av ömsesidigt förtroende, kompetens, transparens, underbyggda fakta, öppna sinnen, konstruktivt samarbete samt ömsesidig respekt.
Transparens	Som en grundregel ska information som relaterar till beslutsfattande och styrning inom Amnesty vara tillgängligt för alla medlemmar. Konfidentialitet ska vara undantaget.
Ansvar för beslut	Alla styrande strukturer inom Amnesty måste vara en del av ett internationellt integrerat system för ansvarsutkrävande.
Effektivitet	Alla Amnestys styrande strukturer, system och processer ska vara så enkla, tydliga och effektiva som möjligt för att på bästa sätt hushålla med organisationens begränsade resurser.

2.4 Ny teknik och nya möjligheter

Ny teknik och sociala medier leder till nya möjligheter att engagera sig och påverka. Svenska Amnesty har hittills inte fullt ut anammat och tagit tillvara på de möjligheter som detta kan öppna upp för inom demokrati och beslutsfattande. Flera av arbetsgrupperna eller nätverken finns på Facebook, men exempelvis saknas tillgängliga, effektiva och lättanvända nätbaserade forum för digitala diskussioner och möten samt samverkan mellan aktiva på olika håll i organisationen. Det finns även exempel på sektioner inom Amnesty, och andra organisationer i Sverige som för beredning och olika beslut och val använder sig av helt nätbaserade verktyg.

3. Omvärldsanalys och benchmarking från andra organisationer

3.1 Amnesty International – andra sektioner

Amnestys högsta beslutande organ, det internationella rådsrådet, verkar genom ett representativt demokratiskt system. Antalet röster och delegater för varje sektion bygger på antalet medlemmar eller grupper.

Bland sektionerna finns både direktdemokratiska system och representativ demokrati representerade. Flera andra sektioner inom Amnesty har under de senare åren sett över och reviderat sina demokratiska strukturer och sitt beslutsfattande. Det finns ingen gemensam överenskommelse i Amnesty för hur man definierar en medlem. Flera sektioner diskuterar sedan några år tillbaka förändrade regler kring hur man definierar medlemmar så att det inte längre enbart ska vara kopplat till ett ekonomiskt bidrag utan istället kopplas till en aktiv insats.

Internationellt och även i de allra flesta sektioner väljs enbart kassör separat av årsmötet. Man har alltså en styrelseordförande – som väljs internt av styrelsen – istället för en sektionsordförande som väljs av årsmötet. Den kanadensiska sektionen väljer en President på årsmötet och sedan en styrelseordförande internt i styrelsen.

I några sektioner, bland annat Amnesty i USA, väljs styrelsen via poströstning och inte av dem som deltar på årsmötet. Den australiska sektionen – som har representativ demokrati – har nyligen fattat

beslut om att framöver välja sin styrelse via onlineomröstning öppen för alla medlemmar i sektionen. Många sektioner väljer delar av sin rådsmötesdelegation på årsmötet.

Det här är bara några exempel på hur olika sektioner inom organisationen har valt att organisera sin demokrati och sitt beslutsfattande.

3.2 Röda korset

Har idag runt 190 000 medlemmar (varav ca 30 000 frivilligarbetare) och en traditionellt representativ föreningsdemokrati. Strax över 1100 lokalföreningar/kretsar vars medlemmar väljer ombud till riksstämman som hålls var fjärde år. Kretsarna är egna juridiska enheter, det finns även en nationell nivå, direkt under styrelsen, där man kan vara medlem. Dessa medlemmar har ingen rösträtt utan det är mer ett stödjande medlemskap. Kretsarna nominerar ombud till samverkansråd på kommunnivå som i sin tur utser ombuden. Samverkansråden består av förtroendevalda representanter från kretsarna inom kommunen. Antalet ombud kommunen får skicka till riksstämman beräknas på antal medlemmar i kommunen.

Formen för riksstämman är en blandning av plenumförhandling och påverkanstorg där medlemmarna haft möjlighet att tycka till om en del förslag redan innan stämman.

Det finns även ytterligare en regionalnivå med förtroendevalda som väljs på riksstämman av och bland riksmötesombuden. Dessa, ca 80 regionråd, har en kontaktskapande roll mellan det nationella och lokala planet, samt arbetar med att inspirera kretsarna i deras arbete.

De flesta aktiva medlemmarna är intresserade av att engagera sig främst på lokalnivå vilket gör att man från på det nationella kansliet är av uppfattningen att dagens demokratiska struktur väl fyller sitt syfte och att de flesta medlemmarna är nöjda med systemet.

3.3 Sverok

Sverok är ett ungdomsförbund med 190 000 medlemmar i 1200 föreningar över hela landet som samlar, utvecklar och sprider spelhobbyn. I Sverok startar och driver ungdomar sina egna föreningar på egna villkor och skapar verksamhet tillsammans.

Sverok får en stor del av sina intäkter från Ungdomsstyrelsen. Med anledning av det höga medlemsantalet och ett stort antal helt nätbaserade föreningar har Sverok ett nära samarbete med Ungdomsstyrelsen vad gäller granskning och uppföljning av den interna demokratin, såväl på förenings- som förbunds nivå.

Sveroks högsta beslutande organ är Riksmötet som hålls varje höst. Till Riksmötet röstar föreningarna fram 101 ombud där hela processen sköts via webben, från nomineringsförfarande till omröstning. Riksmötet diskuterar och beslutar kring förbundets viktiga frågor, allt ifrån ekonomi och verksamhet till värdegrund och vision.

De senaste två åren har Sverok använt sig av det egenutvecklade verktyget VoteIT. Första året för att hantera motioner, yrkanden och vissa omröstningar. Andra året för alla omröstningar och hantering av yrkanden, även i en förberedande fas över nätet innan mötet startade. Årsmöteshandlingarna ligger ute på förbundets forum som är öppet för alla, och där många frågor diskuteras innan mötet.

VoteIT är utvecklat för att de nätbaserade föreningarna ska kunna hålla sina årsmöten helt över nätet. I verktyget finns stöd för hela beslutsprocessen samt diskussioner.

3.4 Individuell Människohjälp

En svensk biståndsorganisation som bekämpar och synliggör fattigdom och utanförskap. Har idag direktdemokrati på årsmötet, men en översyn i form av en utredning är pågående.

Tidigare kom under 1% av de runt 40 000 medlemmarna. Nu har medlemsbegreppet omdefinierats och delats upp i "givare" och "medlemmar", vilket innebär att det är ca 2% som deltar på årsmötet.

Den pågående utredningen ser över alternativa former för att stärka de formella vägarna för medlemspåverkan. Idag saknas en nivåindelning med exempelvis fasta distrikt eller lokalavdelningar som skulle kunna ligga till grund för en representativ struktur. Några lokalavdelningar finns, men utan att vara formaliserade eller stadgereglerade.

En stor andel av medlemmarna är äldre vilket i sig har varit en bevarande faktor för att behålla det befintliga systemet. Nu befinner sig organisationen i en situation där det är tydligt att det måste finnas formella kanaler för de som vill påverka, och det måste finnas information om vilka kanaler som finns. Särskilt med tanke på de allt fler och allt yngre medlemmarna. Sedan måste det i slutänden vara upp till respektive individ att ta ställning till om man vill använda de kanaler och möjligheter att påverka som finns eller inte.

3.5 Sveriges Turistförening (STF)

STF har gått från att vara direktdemokratiskt där alla medlemmar blivit kallade till stämman, till att en period ha använt sig av ett representativt system där ombud väljs från de olika kretsarna baserat på antal medlemmar. Under 2011 har organisationen arbetat för att implementera ett årsmötesbeslut från 2010 om utveckling av föreningsdemokratin. Det innebär att ombud till riksstämman ska väljas direkt av medlemmarna via internet. Valet förbereds av en nomineringskommitté och hela förarbetet runt detta, samt de bakomliggande diskussionerna och den interndemokratiutredning som låg bakom det förslag som låg till grund för beslutet beskrivs i detta dokument: <http://goo.gl/Z84Ng>

Nytt är också den enskilde medlemmens rätt att exempelvis lägga motioner direkt till stämman. Tidigare behövde dessa motioner remitteras till medlemmens lokalavdelning.

3.6 Greenpeace

Global frivilligorganisation som inte är demokratiskt organiserad utan består av 41 regionala kontor över hela världen, koordinerade av internationella kontoret i Amsterdam. Det finns mycket tydliga direktiv och prioriteringar globalt.

Varje kontor leds av en styrelse som tillsätts av föreningens röstande medlemmar. I Greenpeace Norden finns 19 röstande medlemmar som är ett kontrollorgan och de som tillsätter styrelsen och ser till att stadgarna följs. På årsmötet är det alltså enbart dessa 19 som har rätt att delta och rösta, och de tillsätter sig själva.

Greenpeace är alltså inte en gräsrotsrörelse i traditionell nordisk betydelse. organisationsformen har sitt ursprung i föreningstraditionen i den engelskspråkiga kulturkrets ur vilken Greenpeace uppstod.

Detta sätt att organisera arbetet gör det lätt för organisationen att snabbt och obyråkratiskt kunna fatta viktiga beslut. Bland befintliga frivilligarbetare finns i stort sett inget missnöje med detta system, och i praktiken ges ofta möjlighet att delta i det praktiska planeringsarbetet.

En stor nackdel med strukturen är att det är svårt att bli klassad som välgörenhetsorganisation. I Sverige har detta lett till att organisationen är inkomstskatteskyldiga.

4. Beskrivning av svenska sektionens organisation

Den **enskilde medlemmen** betalar sin medlemsavgift och blir då medlem i den svenska sektionen. Det står alla medlemmar fritt att gå med i någon av de till sektionen anslutna arbetsgrupperna eller på annat sätt engagera sig aktivt i sektionens arbete.

Amnesty's svenska sektion har sedan starten varit uppbyggd av nummerade **arbetsgrupper**, som utgjort basen i verksamheten. Allt eftersom åren har gått har andra strukturer, såsom ungdomsgrupper, specialgrupper, landsamordnare och nätverk tillkommit. Antalet arbetsgrupper stadigt minskat. Det är också fullt möjligt idag att engagera sig som aktivist i Amnesty i Sverige utan att vara knuten till någon form av grupp eller struktur.

Arbetsgrupperna är anslutna till den svenska sektionen. Vissa av dem är egna juridiska personer och har då en mer formell uppbyggnad med bland annat ansvar för den egna ekonomin. Övriga grupper

redovisar sina omkostnader direkt till sekretariatet och kan vid behov begära täckning för kostnader.

Det finns också en geografisk struktur bestående av **distrikt** som främst har en samordnande funktion för lokala aktiviteter. Distrikten är en formell nivå i organisationen i den mening att deras roll finns beskriven i sektionens stadgar, men distrikten har inte någon formell demokratisk roll. För stöd och service till distriktets grupper, samordnande av verksamheter inom distriktet och för distriktets representation i budgetprocessen tillsätter varje distrikt årligen genom val en distriktsstyrelse och/eller ett eller flera distriktsombud. Distriktsombuden har alltså en stadgereglerad roll i sektionens demokratiska struktur. Distriktsombuden fungerar även i vissa fall som en kommunikationskanal för att sprida information mellan de lokala grupperna och styrelsen. Det är även distriktsombuden som föreslår kandidater till valberedningen inför årsmötet.

Sektionens högsta beslutande organ är **årsmötet** och sektionen verkar sedan starten genom direktdemokrati, det vill säga alla medlemmar blir kallade och har rösträtt efter att ha betalt en årsmötesavgift. Årsmötet väljer styrelse samt fattar beslut om nationell handlingsplan och andra frågor av strategisk karaktär. Sektionens valda styrelse ansvarar för sektionens verksamhet mellan årsmöten. Sektionens ordförande och kassör väljs separat, direkt av årsmötet. Styrelsen ansvarar för beslut om budget.

Som komplement till de vanliga omröstningarna finns i stadgarna utrymme för så kallad **gruppröstning**. Gruppröstningen innebär att en andra omröstning hålls i den aktuella frågan. Under denna andra omröstning får enbart representanter för de närvarande grupperna rösta. Detta resultat läggs sedan samman med resultatet från den första direktdemokratiska omröstningen.

5. Analys och rekommendationer

Uppdragsgruppen ser positivt på hur sektionen har förändrats under åren. Det är enbart positivt att nya former för engagemang och aktivitet växer fram och att organisationen är lyhörd för hur medlemmarna vill engagera sig. Vill man ha mångfald och spridning i medlemskåren måste man samtidigt acceptera att olika former och arbetssätt passar för olika människor. Detta innebär att den mer traditionella och hierarkiska organisationen, bland annat med distrikten som naturliga mellanled, har fått en mer underordnad roll, vilket i sin tur leder till ett antal konsekvenser som utredningsgruppen vill belysa.

Vi har i anslutning till respektive analys och problemformulering tagit fram ett antal rekommendationer och tänkbara lösningar. En del på mer övergripande nivå som kräver behandling av styrelse eller årsmötet, andra förslag av mer praktiskt karaktär som skulle kunna implementeras direkt.

I stort kan sägas att utredningens huvudlinje är att förbättra det direktdemokratiska system vi har idag. Vi kan se fördelar både med en representativ och en direktdemokratisk struktur, men ser många fördelar med att behålla och vidareutveckla dagens demokratiska organisation. Särskilt i jämförelse med de strukturella och organisatoriska förändringar som skulle krävas för att kunna implementera ett representativt system.

5.1 Distriktens roll och representativitet

Distriktens roll i organisationen har mer och mer marginaliserats de senaste åren, bland annat genom att medlemskap i sektionen, sedan införandet av standardstadgar för distrikten 2009, inte längre automatiskt kopplas till medlemskap i det lokala distriktet.

Distrikten och specifikt distriktsombuden har haft en nyckelroll när det gäller att förmedla information mellan lokala grupper och styrelsen, samt delta i budgetprocessen. I takt med att organisationen förändras har dock distriktens formella roll minskat.

De medlemmar som är engagerade i en region där det inte finns något väl fungerande distrikt saknar också de formella vägarna att påverka budgetprocessen.

Det är stor variation på hur distrikten fungerar i olika delar av landet. Vissa distrikt har en omfattande verksamhet med många aktiva, medan andra har en mer begränsad verksamhet. Detta gör tillsammans med de tidigare punkterna att det är svårt att se distrikten som möjlig struktur att bygga ett

demokratiskt system på.

Rekommendationer och lösningsförslag

Gruppen anser att ett representativt system för svenska sektionens demokrati förmodligen hade varit intressant att utforska vidare. Men eftersom vi anser att den organisatoriska strukturen som är nödvändig för ett sådant system i dagsläget saknas, är vår ambition istället att föreslå förbättringar i och kompletteringar av dagens direktdemokratiska system.

Gruppen avvaktar med lösningsförslag efter att medlemsundersökningarna är klara så att vi vet om detta med bristande förankring och/eller kontakt med distriktsnivån upplevs som ett reellt problem. Undersökningarna är också tänkta att ge indikationer på vilka frågor medlemmarna är intresserad av att påverka, samt genom vilka kanaler.

5.2 Den varierande utformningen på grupper och nätverk

Vi ser det som en mycket stor fördel att det är upp till medlemmarna i respektive grupp att välja graden av formalia och i och med det hur mycket tid och engagemang som ska läggas på organisatoriska och administrativa sysslor. Det frigör i sig tid som kan läggas på kampanjarbetet och mer riktade insatser för mänskliga rättigheter i enlighet med organisationens vision och syfte.

Vi kan också anta att det lockar och behåller medlemmar som annars inte känner sig bekanta och/eller bekväma med mer traditionella föreningsformer som kan upplevas exkluderande för dem som inte är ordentligt insatta.

Samtidigt ser vi att minskad föreningsvana i grupperna kan leda till att vissa medlemmar känner ett större avstånd till mer formella och beslutsfattande mötesarenorna i organisationen. En ytterligare konsekvens kan vara att aktiva medlemmar saknar kunskap om vilka rättigheter och möjligheter de har att delta i beslutsfattandet och därmed påverka sektionens inriktning och utveckling.

Vi ser också att kommunikation, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan de olika grupperna skulle kunna ske i en högre utsträckning än vad som är fallet idag. Detta är snarare en kulturfråga än strukturellt demokratisk, men vi ser ökade interna diskussioner överlag som ett första steg för ett öppet och livligt diskussionsklimat runt motioner till årsmötet eller andra frågor som rör beslutsfattande.

Bristen på användandet av digitala kommunikationskanaler leder också till att vi riskerar att tappa medlemmar som flyttar utomlands eller av andra anledningar har svårt att vara lokalt aktiva under en period. Hade möjligheten funnits att fortsätta följa diskussioner och över webben ta del av vad som som händer, ökar sannolikheten att de fortsätter att känna sig delaktiga vilket minskar tröskeln att bli aktiv igen.

Rekommendationer och lösningsförslag

Sektionen bör vidta åtgärder och lägga tillräckliga resurser på att öka organisationens digitala mognad och kultur av att föra diskussioner över nätet. Detta ser vi som en förutsättning för att på längre sikt komma igång med förberedande diskussioner inför exempelvis beredning av årsmötesbeslut, eller ett större engagemang i styrelsens arbete. Ett led i detta arbete skulle kunna vara att:

- Från centralt håll utarbeta och marknadsföra interaktiva, lättanvända och tillgängliga diskussionsforum, öppet eller på medlemssidorna för frågor som rör hela sektionens organisation och verksamhet.
- Ta fram en plan för hur detta ska implementeras, vilka frågor/områden som är lämpliga att inleda med och hur information ska spridas om att möjligheten finns. Ett tips kan vara att till en början fokusera på att diskussioner kommer igång över huvud taget. Även att vara öppen för diskussioner på mycket spridda nivåer och inom blandade områden och först vid behov göra en lämplig indelning/struktur. Lärdomar från andra organisationer som vill utöka sin digitala närvaro visar tydligt att det inte räcker med att tillhandahålla de rent tekniska möjligheterna, en eller flera personer måste ha tid att arbeta aktivt för att det hela ska

komma igång.

- Erbjudna grupper och nätverk egna forum och webbsidor där de både kan samla/lägga ut information och föra interna diskussioner. Ofta brukar det vara lättare att komma igång på det lokala planet med frågor som annars behandlas över e-post, telefon eller kräver ett möte.

Ta fram och tillhandahålla mycket lättillgänglig och sammanfattande informationsmaterial som (gärna visuellt) beskriver organisationens struktur och beslutsfattande. Detta i syfte att det ska vara tydligt för nya medlemmar hur det fungerar och vad de har för möjligheter och rättigheter som del av en demokratisk organisation. Formuleringen av materialet bör även ta hänsyn till "varför det är viktigt" och inte bara beskriva att till exempel årsmötet finns.

Sektionen bör överväga att ta fram utbildningsmaterial för "föreningsadministrativt" arbete, exempelvis om styrelsearbete, årsmöten, att arbeta i grupp (alltifrån olika sätt att fatta beslut på till konflikthantering eller om härskarteknikern och främjarstrategier).

5.3 Årsmötet

Från utvärderingar av tidigare årsmöten ser vi att en majoritet av mötesdeltagarna är nöjda med formerna för mötena, känner att deltagandet har varit givande och att deras deltagande har varit värdefullt även för organisationen.

Det låga deltagandet på årsmötet gör att legitimiteten av de beslut som fattas går att ifrågasättas. Anledningar till det låga deltagandet kan bero på flera faktorer. Detta är en punkt där vi i utredningsgruppen ser att vi behöver inhämta mer underlag direkt från medlemmarna. Vi har för avsikt att under de närmaste veckorna skicka ut två enkäter. (Rapporten är tänkt att uppdateras med mer välgrundade slutsatser efter att detta resultat sammanställts)

Gruppen har också ingående diskuterat hur många årsmötesdeltagare som krävs för att årsmötet skall anses vara fullt legitimt. Även med 400 deltagare eller mer är det bara någon promille av sektionens medlemmar som deltar i besluten. Istället har vi kommit fram till att problemet med lågt deltagande grundar sig på ett antagande om att det är fler som skulle vilja delta i de demokratiska processerna, men inte kan det. Hur stort deltagandet ska vara för att anses legitimt menar vi därför kommer bero på resultaten av våra enkäter, där vi undersöker i vilken mån medlemmarna vill delta i beslut och hur.

Nedan listas hinder som kan vara tänkbara anledningar till varför medlemmar inte deltar i sektionens årsmöten:

- Brist på kunskap om vad årsmötet är och informationen om vad årsmötet är och när/hur det hålls. Den kallelse som går ut i medlemstidningen känns inte relevant/är inget man känner riktigt till mig.
- Att inte ha råd med resa, boende och eventuell ledighet från arbete.
- Inget intresse för frågorna som behandlas (kopplat till organisationen och den strategiska inriktningen)
- Avsaknad av tillhörighet och gemenskap, rädsla att hamna utanför eller inte känna någon.
- Att inte ha tid eller av andra anledningar möjlighet till resor.
- Känner inte att det egna deltagandet är värdefullt och att mitt deltagande på årsmötet gör skillnad.
- Avsaknad av möjlighet att sätta sig in i aktuella frågor och underlag:
 - o Språkligt - baserat på vilka formuleringar/vilket tilltal som används,
 - o Tid för förberedelser som krävs
 - o Avsaknad av historisk koppling och sammanhang.

Rekommendationer och lösningsförslag

Gruppen anser att det demokratiska systemet måste anses vara fullt legitimt om/när varje medlem har kännedom om hur systemet fungerar och varje medlem som vill delta i årsmötet har formell och praktiskt möjlighet att göra det. Utifrån vad vi kan se av dagens system finns dessa möjligheter rent formellt, det handlar främst om mer praktiska aspekter. Nedan våra rekommendationer kopplat till årsmötet:

Utredningens förslag är att (om medlemsundersökningen ger stöd för det) genomföra val av styrelse på Internet.

Utformning av handlingar och kallelse på ett sätt som riktar sig till och upplevs som lockande även av mindre föreningsvana medlemmar. Ger en bild av årsmötet som en årlig kick-off och inte enbart strikt formellt mötesforum.

Göra en tillfällig "årsmötesdel" på webben och där samla allt som rör årsmötet:

- Sammanställa handlingar och relaterad information
- Sätta upp ett discussionsforum som gör det möjligt att innan mötet diskutera motioner och förslag online. Dessa diskussioner sammanfattas sedan och presenteras i beredningsgrupperna på årsmötet. Detta öppnar upp för medlemmar som annars inte har möjlighet att ta sig till årsmötet att vara med och göra sin röst hörd. Att låta diskussionen ligga öppet bidrar också till att fler har möjlighet att ta del av vad som sägs och kan bilda sig mer välgrundade uppfattningar i de aktuella frågorna.
- Sända live både från beredningsgrupperna och plenumdiskussioner över webben.
- Löpande under pågående möte uppdatera i någon slags kortfattad realtidsrapportering av bifallna beslut + tex. protokoll från beredningsgrupperna.

Att på årsmötet via projektor eller en större skärm visa upp ett flöde från kompletterande kommentarer från exempelvis twitter och sms (Dessa bör även finnas med på årsmötessidan på webben).

Tänkbara alternativ för en framtida utveckling skulle kunna vara antingen att öppna upp för flera beslut över webben, alternativt möjlighet att låta deltagare som följer mötet online vara med i omröstningarna. Båda dessa alternativ ligger dock längre fram i tiden och är beroende av hur ett webbaserat val av styrelse och deltagandet i förberedande diskussioner faller ut.

5.4 Gruppröstning

Vi ser i utredningsgruppen gruppröstningen som odemokratisk och olämplig av flera anledningar:

Att vissa av sektionens grupper har rösträtt och andra, exempelvis specialgrupper och landsamordnare, inte har det. Detta gör att principen om beslutsjämlighet (en medlem, en röst) inte gäller.

Det är få medlemmar, kanske särskilt bland de yngre och nyare, som har kännedom om att gruppröstningen överhuvudtaget finns. Detta blir odemokratiskt i bemärkelsen att alla medlemmar ska ha förståelse för och kännedom om mötesordning och dagordningen.

Slutligen menar utredningsgruppen att farhågorna om externa kupp försök – som var en av de ursprungliga anledningarna till att införa gruppröstningen i stadgarna – inte har visat sig berättigad. Historiskt sett har detta aldrig varit aktuellt. De tillfällen gruppröstningen har använts har istället varit vid missnöjesvoteringar där någon medlem hoppas på ett annat utfall av omröstningen, vilket i sig är direkt odemokratiskt.

Rekommendationer och lösningsförslag

Att till årsmötet 2012 lägga ett förslag om stadgeändring som avskaffar gruppröstningen.

5.5 Övriga rekommendationer och lösningsförslag

- Möjlighet som medlem att via webben löpande ge kommentarer, delta i diskussioner och kunna ta del av styrelsens arbete. Det vill säga inte bara att som nu kunna ta del av beslut.
- Sända även styrelsemöten live på medlemssidorna för att man som medlem ska kunna följa diskussionen runt sina intresseområden hela vägen fram till beslut fattas.